

III.

Мъжки и дѣвически гимназии^{*)}.

I. Развой.

Въ началото на XIX вѣкъ, въ България нѣмаше никакви сръдни учебни заведения; българскитѣ младежи, които ламтѣха за по-високо образование, бѣха принудени да слѣдватъ въ елинскитѣ сръдни и висши училища въ Атина, въ Цариградъ и другагдъ. Около 1830 година, рускитѣ сръдни училища и духовнитѣ академии почнаха да се посѣщаватъ отъ българи; числото на послѣднитѣ нарастнало всѣка година, благодарение на помощитѣ дадени отъ Руското правителство, отъ разни руски благотворителни дружества, както и отъ частни лица.

Начало на сръдни учебни заведения въ България е турилъ Василъ Евстатиевъ Априловъ, богатъ търговецъ отъ Габрово, който е ималъ благородната мисль да основе въ родния си градъ, училището, на което бѣше прѣдзначено да стане първата българска гимназия. Въ начало Габровското училище броеше само два класа; въ 1865 година, то стана четвъртокласно, въ 1871 год. шестокласно, а въ 1874 — 1875, то достигна пълното си развитие, VII класна гимназия, каквато е до днесъ.

Прѣди освобождението. други училища съ закржглено образование имаше въ Пловдивъ (Пловдивско VI класно енориално училище) въ Търново (Духовно училище), въ Свищовъ (Търговско училище, само нѣколко мѣсеца)

Слѣдъ руско-турската война (1877 — 1878), грижитѣ на всички министри на народната просвѣта бѣха посветени главно за реорганизиране на основното образование като оставиха сѣществувашитѣ тогава нѣколко сръдни училища подъ режима на „*Врѣменнитѣ Наредби*“.

Седемъ години слѣдъ освобождението, сир. слѣдъ съединението на Сѣверна и Южна България, въ страната имаше *три* държавни гимназии (въ София, Пловдивъ и Габрово) и *двѣ* общински (въ Търново и Русе), които броеха всичко 123 учители и 2288 ученика.

Законодателниятъ актъ, който постави сръдното образование върху здрави основи, е законътъ за народното образование отъ 14

^{*)} Почти цѣла тази статия е помѣстена въ „Архивъ“ год. I. кн. III.